

ข่าวเศรษฐกิจและสังคม

สายงานพัฒนาสังคม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทรศัพท์. ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๐๐ โทรสาร. ๐-๒๒๘๑-๒๘๐๓

<http://social.nesdb.go.th>

สศช. ได้รายงานความเคลื่อนไหวทางสังคมในช่วงไตรมาสสามปี ๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ เลขาธิการ สศช. และนางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ รองเลขาธิการ สศช.เปิดเผยว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ติดตามความเคลื่อนไหวสถานการณ์ทางด้านสังคมที่สำคัญๆ ในช่วงไตรมาสสามปี ๒๕๕๖ และประเด็นเฝ้าระวังสำคัญในระยะต่อไป สรุปได้ดังนี้

สรุปภาวะสังคมไทยในไตรมาสสามปี ๒๕๕๖

- **การจ้างงานลดลงร้อยละ ๑.๒** เป็นการลดลงทั้งภาคเกษตรและภาคนอกเกษตร อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๐.๗๗ ซึ่งมีสาเหตุจาก ๒ ประเด็นคือ (๑) เศรษฐกิจชะลอตัวลง ส่งผลให้เกิดการว่างงานทั้งผู้ที่เคยทำงานมาก่อน และผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อน สอดคล้องกับจำนวนผู้สมัครงานที่เพิ่มขึ้นเร็วกว่าตำแหน่งงาน รวมทั้งเป็นช่วงการว่างงานตามฤดูกาลช่วงเพาะปลูก (๒) กำลังแรงงานลดลงแม้ว่าอัตราการว่างงานสูงขึ้นในระดับร้อยละ ๐.๗๗ แต่ยังเป็นอัตราการว่างงานที่ต่ำและไม่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมและเสถียรภาพเศรษฐกิจ

- **ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นในช่วงไตรมาสที่สามปี ๒๕๕๖ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑.๑** จากช่วงเดียวกันปีก่อน ราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๗ ทำให้ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนแท้จริงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๙.๓ ผลผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๙

- **ประเด็นที่ต้องติดตามและเฝ้าระวังในช่วงต่อไป ได้แก่** (๑) ภาวะเศรษฐกิจที่ยังชะลอตัวลงและความไม่แน่นอนทางการเมืองที่มีผลต่อบรรยากาศการลงทุน อาจส่งผลให้ผู้ประกอบการชะลอการขยายตำแหน่งงาน (๒) การขาดแคลนแรงงานระดับล่างในสาขาก่อสร้าง แม้ในปัจจุบันจะมีการทำข้อตกลงเพื่อนำเข้าแรงงานต่างชาติจากประเทศเพื่อนบ้านมาทำงานประเภทดังกล่าว แต่ในกระบวนการนำเข้าแรงงานต่างด้าวต้องใช้เวลายาวนาน ๒ เดือน รวมถึงเงื่อนไขการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างชาติระหว่างพื้นที่ ที่ต้องจดทะเบียนใหม่และมีค่าใช้จ่ายทำให้เป็นข้อจำกัดต่อการดำเนินงานของธุรกิจ ซึ่งเป็นข้อจำกัดและทำให้

The Office of the National Economic and Social Development Board (NESDB), on November 25, 2013, reported Thailand's social conditions in the 3rd quarter of 2013.

Mr. Arkhom Termpittayapaisith, Secretary General and Mrs. Chutinart Wongsuban, Deputy Secretary General, reported that the Office of NESDB has been monitoring key social developments in Thailand in the third quarter of 2013 and issues to watch for in the near future. The summary is as follows:

Social Development Summary for Q3 of 2013

- **Employment decreased by 1.2 percent**, the reduction in employment could be seen in both agricultural and non-agricultural sector. **Unemployment rate, on the other hand, increased to 0.77 percent** which could be explained by two factors: (1) the economic slowdown led to unemployment of the previously-employed and the new entrants. The unemployment was corresponding to the number of job applicants which was rising faster than the number of jobs available. Moreover, the employment was considered as seasonal during cultivation period; (2) the labor force falls. Although unemployment rate increased to 0.77 percent, it was considered as a low rate and did not affect the overall economy and economic stability.

- **Wages and salaries in the private sector, excluding overtime and other benefits in the third quarter of 2013, rose by 11.1 percent**, compared to the same period of last year. Price also increased by 1.7 percent, leading to **the rise in real wages and salaries of the private sector by 9.3 percent**. Labor productivity rose by 3.9 percent as well.

- **Issues that are needed to be monitored and watched for in the near future** include: (1) the economic slowdown and political uncertainty which may affect the investment climate and in turn result in a slowing job expansion; (2) a shortage of low-skilled labor in the construction sector. At present, there is an agreement to import foreign workers from neighboring countries to work in specific sectors. However, the process of importing foreign workers takes at least two months. Moreover, if foreign workers are moving around, they have to be re-registered, which results in incurred

ปัญหาขาดแคลนแรงงานระดับล่างยังมีต่อเนื่องและเป็นปัญหามากขึ้น ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการทั้งการวางแผนล่วงหน้าในการนำเข้าแรงงานต่างชาติ และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีแทนการใช้แรงงาน

- **เด็กที่มาจากครอบครัวผู้มีรายได้น้อยยังคงมีโอกาสทางการศึกษาน้อย** โดยเฉพาะโอกาสการศึกษาในระดับสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในปี ๒๕๕๓-๒๕๕๕ ซึ่งว่าเด็กไทยยังไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับครบทุกคน และเด็กที่มาจากครอบครัวผู้มีรายได้น้อยจะมีโอกาสศึกษาในระดับสูงขึ้นไปยิ่งต่ำ ดังเห็นได้จากสัดส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาน้อยกว่ากลุ่มครอบครัวที่มีรายได้สูง โดยได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพียงร้อยละ ๘.๘๗ ของประชากรวัยเรียนในกลุ่มรายได้นี้ ซึ่งควรพิจารณาให้มีมาตรการสนับสนุนที่จะช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาพื้นฐานโดยการอุดหนุนทางด้านอุปสงค์ต่อการศึกษาในลักษณะเงินโอนในรูปแบบต่างๆ สำหรับเด็กในครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและมีความเปราะบางทางสังคม ขณะที่คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งรัดเพื่อให้เด็กมีทักษะการดำรงชีพและทักษะวิชาชีพสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ

- **ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้นเกือบ ๓ เท่าจากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว** โดยพบมากในกลุ่มนักเรียนอายุ ๑๐-๑๔ ปี แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งการควบคุมและป้องกัน ร่วมกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและแจ้งกรณีมีผู้ป่วย รวมทั้งสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องโรคไข้เลือดออกอย่างถูกต้อง แม้ว่าในปัจจุบันผู้มีรายได้น้อยจะสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขมากขึ้น มีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพน้อยลง แต่ยังคงจำเป็นต้องเน้นความสำคัญของการเร่งยกระดับคุณภาพและพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขของสถานบริการสุขภาพในชุมชนให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการของผู้มีรายได้น้อยและผู้ที่ย้ายนอกเขตเมืองมากขึ้น และลดภาระค่าใช้จ่ายจากการเดินทาง

- **ผู้สูบบุหรี่และผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาศัยในเขตเทศบาลและผู้ที่ย้ายถิ่นฐานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** ผู้สูบบุหรี่ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๒๒.๖ จากปี ๒๕๕๒ ขณะที่ผู้สูบบุหรี่ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมีจำนวนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยร้อยละ ๐.๒ จากในปี ๒๕๕๒ ทั้งนี้ จำนวนผู้สูบบุหรี่กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าเพิ่มขึ้นจาก ๓.๕๒ แสนคนในปี ๒๕๕๐ เป็น ๔.๗๑ แสนคนในปี ๒๕๕๔ ขณะที่ผู้สูบบุหรี่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าลดลงจาก ๗.๒๑ ล้านคนในปี ๒๕๕๐ เป็น ๖.๕๐ ล้านคนในปี ๒๕๕๔ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการโฆษณาแฝงและการเพิ่มขึ้นของสถานที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยังคิดเป็นสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายในการศึกษา ๑.๖ เท่า การร่วมกันแก้ไขปัญหายังเป็นรูปธรรม โดยอาศัยความร่วมมือจาก

cost that puts a limitation on the operation of the businesses. This limitation prolongs and worsens the problem of low-skilled labor shortage. Thus, the management and planning of importing foreign workers must be done in advance, together with supporting the use of technology as a substitution for labor.

- **Children from low income families continue to have less educational opportunities**, especially the opportunity to study in higher than compulsory education. According to Household Socio -Economic Survey for the years 2010-2012, not all children had received compulsory education and children from low income families had lower chance to study at a higher level. It was evidenced that relatively low proportion of children from low income families had access to undergraduate study, compared to children from high income families, as only 8.87 percent of the school-age population in low income families received undergraduate study. Thus there should be a support measure to help increase the chances of getting access to basic education, for example, by subsidizing the education demand in various forms of money transfer for children from low income families and children from vulnerable social background. The quality of basic education, on the other hand, has become an important issue that needs to be improved immediately to give the children life and professional skills they need in order to happily live in the society and to actively participate in process of economic development.

- **The number of patients with dengue fever had continued to increase, as the figure in the third quarter of this year was nearly three times higher than the same period of last year** and most patients were around 10-14 years old. To solve this problem, it is important to get public participation in terms of controlling, preventing, and eliminating mosquito breeding sites and informing the authority if the case of dengue fever occurs. Furthermore, the knowledge and understanding of the disease must be correctly generated. At present, many low income families have higher access to health care service at lower cost but there is still a need to emphasize the importance of urgent upgrade and improve health care system especially the quality of the community's health care center. This is to increase access to services of the low-income families and those living in rural area outside the city, while reducing the burden of travelling cost.

- **The number of smokers and drinkers living in the municipal area and holding university degrees had a tendency to rise.** In 2011, the number of smokers living in the municipal area increased by 22.6 percent, compared to that in 2009, while the number of smokers living outside the municipal area has increased only slightly by 0.2 percent. The number of smokers with bachelor's degree and above rose from 352,000 people in 2007 to 471,000 people in 2011, while smokers with primary education and below dropped from 7.21 million people in 2007 to 6.90 million people in 2011. Higher number of smokers and drinkers was partly a result of covert advertising and the increase in a number of alcohol selling points. Moreover, it was also found that the consumption cost of alcohol and cigarettes of low-income earners in urban area was 1.6 times higher than their spending on education. Thus, there is a need for mutual cooperation to concretely

ชุมชน สหวิชาชีพ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ถาวรหรือลดปริมาณการดื่มลงได้

- สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดยังคงความรุนแรง พบการจับกุมผู้ค้าและผู้เสพยังคงมีสัดส่วนมากที่สุดของคดีอาญารวม โดยสามารถจับกุมผู้ต้องหาติดยาเสพติดได้ ๑๒๐,๕๖๗ คน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี ๒๕๕๕ และจากไตรมาสก่อนหน้า ร้อยละ ๒๑.๖ และ ๔.๖ ตามลำดับ และต้องเฝ้าระวังการระบาดของยาไอซีในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย เนื่องจากมีการแบ่งจำหน่ายยาไอซีในระดับราคาตามกำลังซื้อ ทำให้สามารถเข้าถึงผู้มีรายได้น้อยหรือปานกลางได้ง่าย นอกจากนี้ ยังมีการขายตัวของยาเสพติดรูปแบบใหม่ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา และนักเที่ยวสถานบันเทิง สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเน้นการใช้มาตรการใหม่ๆ เพื่อลดปริมาณผู้กระทำผิดยาเสพติดที่เข้าสู่มาตรการบังคับโทษตามกฎหมายเกินศักยภาพของระบบที่จะรองรับได้ โดยพิจารณาใช้มาตรการแนวทางยุติธรรมทางเลือก

- การสร้างหลักประกันด้านรายได้กับแรงงานนอกระบบครอบคลุมกรณีชราภาพเพิ่มขึ้น โดยได้มีการขยายทางเลือกในมาตรา ๔๐ ในรูปของบำนาญสำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ เนื่องจากจำนวนผู้ประกันในประกันสังคมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๙.๗ ล้านคน ในปี ๒๕๕๓ เป็น ๑๒.๓ ล้านคน ในปี ๒๕๕๖ หรือร้อยละ ๓๑.๓ ของกำลังแรงงาน โดยผู้ประกันมาตรา ๔๐ ซึ่งเป็นแรงงานนอกระบบ มีอัตราเพิ่มจาก ๕.๙ แสนคน ในปี ๒๕๕๔ เพิ่มเป็น ๑.๕ ล้านคน ขณะที่แนวโน้มประชากรผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒ ของประชากร ในปี ๒๕๕๓ เป็นร้อยละ ๒๕ ในปี ๒๕๗๓ และร้อยละ ๓๒ (๒๐.๕ ล้านคน) ในปี ๒๕๘๓ แต่สิทธิประโยชน์กรณีชราภาพไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ดังนั้น ควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประโยชน์ของทางเลือกนี้ และให้มีผลตอบแทนที่ได้รับอย่างเหมาะสม การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพให้ผู้ประกันตนเข้าถึงบริการอย่างทั่วถึง และกองทุนมีความยั่งยืน

เรื่องเด่นประจำฉบับ “ผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง: การปรับตัวต่อภาวะค่าครองชีพ”

- สถานการณ์และแนวโน้มผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า

- ผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองมีรายได้เฉลี่ย ๑ ใน ๓ ของรายได้เฉลี่ยของผู้ที่อยู่ในเมือง มีผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง ๒.๕ ล้านครัวเรือน หรือ ๙ ล้านคน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ ๓,๒๔๘ บาทต่อคนหรือเป็นเพียง ๑ ใน ๓ ของรายได้เฉลี่ยของผู้ที่อยู่ในเมือง และต่ำกว่ารายจ่ายเฉลี่ยที่ ๓,๖๔๒ บาทต่อคน ขณะที่ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยร้อยละ ๔๔ มีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ ๑๒๒,๔๘๖ บาท ขณะที่กรุงเทพฯ มี

solve this issue. The community, multidisciplinary team and all involved sectors must collaborate to make people in the community realize the value of permanent cessation of drinking or help them reduce the drinking quantity.

- The situation of drug epidemic continued to be severe. The arrests of drug dealers and users remained the largest percentage of the total crime case. 120,567 persons were reported and this figure showed an increase of 21.6 percent from the same quarter of last year and the increase of 4.6 percent compared to the previous quarter. The spread of crystal methamphetamine in low-income group must be closely monitored as the distribution of crystal meth in different prices according to different purchasing power made it accessible to low-or medium-income group. Furthermore, there was also an expansion of new forms of drugs among students, college students and nightclub goers. Thus, to prevent and solve drug problems, new measures must be incorporated to reduce the number of drug offenders in normal legal system, which is now overcrowded, for example, to consider the use of Justice System Alternatives.

- The income guarantee for informal labor has been extended to cover the case of old-age workers. More options under Section 40 of the Social Security Act were provided as the pensions for informal workers. Because the number of insured persons in system has increased from 9.7 million in 2010 to 12.3 million in 2013, which was accounted for 31.3 percent of the total labor force. The number of insured persons under Section 40, who were informal workers, has increased from 590,000 people in 2011 to 1.5 million people, while the elderly population has a tendency to rise from 12 percent of the population in 2010 to 25 percent of the population in 2030 and 32 percent of the population (20.5 million people) in 2040. However, old-age pension benefits may not be enough to live on, thus, the benefits of this alternative should be publicized and appropriate returns as well as effective management that give all insured persons access to the service and sustainable Social Security Fund should be supported.

This issue's highlight: “Low-income urbanites: the adjustment to the rising cost of living”.

- The situation and trends of low-income group in urban areas. According to the Household Socio-Economic Survey by the National Statistical Office of Thailand;

- The low-income earners living in urban area earned an average income of a third of the average income of total urbanite. Low-income urbanites accounted for 2.5 million households or 9 million people with an average income per month of 3,248 baht per person, or a third of the average income of those living in the city. Their income was even lower than the average cost of living of 3,642 baht per person. Moreover, 44 percent of low-income

หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงสุดคือ ๒๓๒,๒๒๓ บาทต่อครัวเรือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนครัวเรือนที่เป็นหนี้สูงสุดคือ ร้อยละ ๕๕.๔๑

- ผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองรุ่นใหม่มีการศึกษามากกว่าคนรุ่นก่อน แต่ยังคงแตกต่างอยู่มากเมื่อเทียบกับผู้มีรายได้ปานกลางถึงสูง กลุ่มวัยแรงงาน (๑๕-๕๕ปี) ร้อยละ ๕๒.๓ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า ประมาณร้อยละ ๔๐ จบชั้นมัธยมศึกษา ขณะที่ผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) ร้อยละ ๙๓.๓ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า การประกอบอาชีพส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบธุรกิจการค้า ร้อยละ ๒๓.๗๕

- ผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองมากกว่าครึ่งเป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน ร้อยละ ๕๘.๗ เป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน รองลงมาเป็นการเช่า ร้อยละ ๓๒.๒ ขณะที่กรุงเทพฯ มีสัดส่วนการเช่าร้อยละ ๕๗.๘ ส่วนหนึ่งเนื่องจากผู้ที่มาอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นการย้ายถิ่นมาทำงานและศึกษา ซึ่งการเช่าอยู่ของผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองทำให้ขาดโอกาสได้รับความช่วยเหลือโครงการน้ำไฟฟ้าฟรี ทั้งยังมีแนวโน้มจ่ายในราคาแพงกว่าเนื่องจากมีอัตราการเก็บจากผู้ให้เช่าในอัตราที่สูงกว่า

● มีความเปราะบางและความเสี่ยงจากปัญหาสังคม ผู้มีรายได้น้อยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อพิจารณาตามเศรษฐกิจพบว่า ครัวเรือนที่มีเศรษฐกิจฐานะต่ำสุดมีอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายสูงกว่าเท่าตัว ขณะที่กลุ่มเศรษฐกิจที่ดีที่สุดมีอัตราเพิ่มต่ำสุดร้อยละ ๔๓ ในช่วงปี ๒๕๔๓-๒๕๕๓ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกจากทำให้สูญเสียโอกาสในการอุปโภคบริโภคสินค้าที่จำเป็นแล้วยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และเป็นสาเหตุของการเกิดความรุนแรงในครอบครัว โดยคนส่วนใหญ่ถึง ๓ ใน ๔ เคยพบเห็นการทะเลาะโต้เถียงของคนในครอบครัวจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และร้อยละ ๓๐ ของกลุ่มตัวอย่างเคยเห็นการทำร้ายร่างกายของคนในครอบครัวจากการดื่มสุรา

● ผลกระทบจากภาวะค่าครองชีพและการปรับตัวของผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง จากรายงานผลสำรวจผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง: การปรับตัวต่อภาวะค่าครองชีพในช่วงเดือนตุลาคมที่ผ่านมา พบว่า

- ด้านเศรษฐกิจ ผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองกว่า ๓ ใน ๔ ได้รับผลกระทบเรื่องรายได้และรายจ่าย เกือบครึ่งหนึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย และ ๓ ใน ๕ ของประชากรตัวอย่างมีหนี้สิน ส่วนใหญ่เป็นหนี้สินที่สามารถผ่อนชำระได้ร้อยละ ๘๑.๔ โดยร้อยละ ๑๘.๖ รายงานว่าเป็นหนี้ที่เป็นภาระหนักไม่สามารถผ่อนชำระด้วยตัวเองได้ ผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองมีหนี้สินเฉลี่ย ๑๔๙,๒๒๙ บาท จ่ายอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยร้อยละ ๓๑.๓๒ ต่อปี แหล่งเงินกู้ส่วนใหญ่ของผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองเป็นสถาบันการเงินร้อยละ ๖๕ ขณะที่เป็นการกู้ยืมนอกระบบร้อยละ ๑๗ ผู้มีรายได้น้อยในกรุงเทพฯ มีสัดส่วนการกู้เงินนอกระบบหรือจากเพื่อนหรือญาติในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้มีรายได้น้อยในภูมิภาค ซึ่งมีความได้เปรียบจากการมีที่อยู่อาศัยหรือที่ดินเป็น

households have an average debt per household of 122,486 baht, whereas in Bangkok, the maximum average debt per household reached 232,223 baht. The Northeastern part of Thailand has the highest ratio of household with debt at 55.41 percent.

- The new generation of low income urbanites has better education than the previous generation. However, the education received is still largely different from medium and high income urbanites. 52.3 percent of working-age group (15-59 years old) has elementary education or lower, while 40 percent has secondary education and 93.3 percent of the elderly (60 years old and above) has elementary education or lower. 23.75 percent or most of the low-income urbanites are doing business.

- More than half of the low-income urbanites own a house or property. In fact, 58.7 percent of low-income urbanites owned a house or property while 32.2 percent rented a property. Renting ratio in Bangkok was 57.8 percent which was partly due to the migration to work and study. Renting by low income urbanites deprives them of the opportunity to receive the benefit of the government's free water and electricity program for low-income households. They also tend to pay more expensive bills due to higher rental.

● Low-income group face fragility and risks of social problems. The rate of spending on alcohol consumption among low-income group rose at an accelerating pace as compared to other groups. Considering the economic status, the spending of households with the lowest economic status has increased to almost double. Households with highest economic status, on the other hand, had the lowest increase rate of 43 percent during 2000-2010. Alcohol consumption not only deprives their opportunities to consume necessary consumer goods, it also affects health and leads to domestic violence. It was evidenced that three-quarters of the population have witnessed family argument resulted from drinking alcohol and 30 percent of the sample group have seen the assault of a family members caused by drinking.

● Impact of the rising cost of living and how low-income urbanites adjust themselves. According to Low-income Urbanites Survey, the adjustment to the cost of living in October was as follows;

- On economic aspect; three quarters of low-income urbanites were affected in terms of income and expenditure. Almost half of them had insufficient income and three-fifths of the sample population were in debt. 81.4 percent of the liabilities could be paid by installments while 18.6 percent was reported to be such a heavy burden that cannot be paid for. Low-income urbanites had an average debt of 149,229 baht and paid average loan rates of 31.32 percent per year. 65 percent of low-income urbanites borrowed their loans from financial institutions, while 17 percent borrowed from informal sectors. Low-income group living in Bangkok had a higher proportion of informal loans, borrowing from friends or relatives, than low-income group in other regions

หลักทรัพย์ค้ำประกัน และด้วยข้อจำกัดด้านหลักทรัพย์นี้ทำให้ผู้มีรายได้น้อยในกรุงเทพฯ ต้องเสียอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่สูงกว่าเท่ากับร้อยละ ๕๙.๔๕ต่อปี ขณะที่ในภูมิภาคจ่ายดอกเบี้ยในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๒๗.๗๖ ต่อปี

- ด้านการทำงานและด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งได้รับผลกระทบด้านการงาน และส่งผลทำให้ต้องออกจากงานร้อยละ ๖.๓ รวมถึงมีความเครียดที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ ๑ ใน ๕ เห็นว่าผลกระทบจากค่าครองชีพทำให้มีปัญหาอาชญากรรมในชุมชนมากขึ้น

- การปรับตัวต่อภาวะค่าครองชีพ ผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง ๓ ใน ๔ ใช้วิธีจ่ายน้อยลงหรือใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น ชี้ออกที่มีคุณภาพลดลงร้อยละ ๑๔.๙ ทำงานพิเศษร้อยละ ๒๑.๘ ขณะที่ผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองเป็นส่วนใหญ่ปรับตัวโดยกู้ยืมเงินร้อยละ ๑๐.๘ และนำเงินออมมาใช้ร้อยละ ๖.๔ ส่วนแหล่งความช่วยเหลือหรือพึ่งพาทางการเงินส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้อง และเพื่อน แต่มีผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองถึง ๑ ใน ๕ ที่ไม่สามารถพึ่งพาใครได้เลย ตลอดจนต้องการความช่วยเหลือจากรัฐในเรื่องการควบคุมราคาสินค้า การลดค่าน้ำค่าไฟและราคาน้ำมันหรือแก๊สหุงต้ม แม้ว่ารัฐจะมีการช่วยเหลือแต่ยังไม่สามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้ เงินทุนและข้อมูลยังเป็นข้อจำกัดในการเตรียมพร้อมรับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ จึงควรส่งเสริมอาชีพหรือจัดหางานแก่ผู้มีรายได้น้อย และสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของความประหยัด และไม่ฟุ้งเฟ้อทางวัตถุ

● **มาตรการที่บรรเทาผลกระทบค่าครองชีพของผู้มีรายได้น้อย** ประกอบด้วย (๑) ดำเนินมาตรการช่วยเหลือเฉพาะหน้า โดยเพิ่มประสิทธิภาพและขยายการดำเนินโครงการช่วยเหลือค่าครองชีพแก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่มีอยู่ให้ได้รับบริการอย่างทั่วถึง (๒) สร้างรายได้และพัฒนาศักยภาพ โดยเพิ่มโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีอยู่ การฝึกอาชีพ พัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นต่อสร้างอาชีพและรายได้ สร้างองค์ความรู้โดยให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ตลอดจนอุดหนุนกลุ่มคนจนโดยเฉพาะด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสให้สามารถพัฒนาคุณภาพ พัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับตนเองให้หลุดพ้นจากความยากจน (๓) เตรียมความพร้อม โดยสร้างวินัยการใช้จ่าย ทำบัญชีครัวเรือน และส่งเสริมคุณค่าการออมตั้งแต่วัยเด็กเพื่อสร้างหลักประกันรายได้ในอนาคต ช่วยลดความเสี่ยงทั้งจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเจ็บป่วยและการขาดรายได้จากการเป็นผู้สูงอายุ และ (๔) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยสนับสนุนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเป็นองค์กรเชื่อมต่อโครงการภาครัฐให้สามารถดำเนินงานสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

who had the advantage of having a residence or land as a collateral. Due to the lack of collateral, low-income group in Bangkok paid higher borrowing rates of 59.45 percent per year, while in low-income group in other regions paid the average interest rate of 27.76 percent per year.

- *On occupational and social aspects*; more than half of the sample group was affected in terms of occupation. 6.3 percent were out of work and many agreed that they had higher stress, while a fifth of them believed that the rising cost of living generate a higher crime in the community.

- The adjustment to the rising cost of living; three quarters of low-income urbanites adjusted themselves by spending less or only spending on necessity. 14.9 percent bought less-quality products, while 21.8 percent sought part-time jobs. Only a small proportion of low-income urbanite (10.8 percent) adapted by borrowing more money, while 6.4 percent started to use their savings. The main sources of financial assistance came from relatives and friends. However, a fifth of the low-income urbanites cannot rely on anyone. The government is requested to give assistance in terms of price control, reduction in water and electricity bills, as well as oil and gas price. Although some of these measures are already in place, they are still inaccessible by some people. Moreover, the lack of capital and information could be seen as a limitation to the preparedness to face economic uncertainty, thus employment opportunity should be provided to low-income earners, as well as promote the awareness of the value of frugality.

● **Measures to mitigate the effects of rising cost of living for low-income earners** comprised (1) Immediate measure to increase effectiveness of the existing measure to reduce the cost of living for low-income earners and thoroughly extend the coverage to low-income group; (2) Income creation and potential development measure to increase access to available financial sources, provide professional training to develop necessary skills and capacity for further career and income creation. Moreover, knowledge management should be undertaken to disseminate useful information through various media and information technology to the poor as well as subsidizing the education in order to increase the opportunities to develop their potential, improve the quality of life and lift themselves out of poverty; (3) Financial preparation which involves creating spending discipline through keeping household account and promoting the value of savings from a very young age to secure an income guarantee in the future. This will help reducing the risks of economic fluctuations, illness and lack of income when they are older and; (4) Promotion of community participation as strong community will be served as a link to make sure that the government projects are thoroughly and effectively delivered to the target group.